

Røyken kommune

Grønn, nær og levende

Det kongelige kunnskapsdepartement
Boks 8119

0032 Oslo

Deres ref.

Vår ref.
11/3544-4

Dato
09.12.2011

Nasjonal bestemmelse om lærertetthet i grunnskolen m.m Høringsuttalelse – forslag til endring i opplæringslov og privatskolelov –.

Det vises til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet av 4. oktober 2011 med tilhørende høringsnotat. Røyken kommune sender herved sin høringsuttalelse som ble politisk behandlet i Oppvekstutvalget den 30. november 2011. Høringsuttalelsen ble vedtatt med 5 mot 2 stemmer. Røyken kommune slutter seg til høringsuttalelsen fra Kommunens Sentralforbund og har i tillegg følgende konkrete innspill.

Sammendrag og konklusjon

Røyken kommunen er uenig at det skal lages nasjonal bestemmelse om lærertetthet. Dette fratar kommunen råderetten over sine økonomiske midler og det vil kunne begrense mulighetene ikke bare i skolene, men også i andre sektorer. Dersom det likevel blir vedtatt nasjonal bestemmelse om minimum lærertetthet, må dette ligge på kommunenivå og ikke skolenivå. Merkostnadene et slikt krav påfører kommunene, må fullt ut finansieres av staten. I tillegg må det også i så fall beregnes fullfinansiering av tid til vurderingsarbeid, elevsamtaler, maksimumtall elever pr. kontaktlærer og tid til ledelse i skolen. Lærertettheten må gjelde både private og offentlige skoler. Læring skjer ikke bare i undervisningstimer, men i oppfølgingstimer, gjennom vurdering, elevsamtaler osv.

Merknader til forslaget om lærertetthet

Beregning av gjennomsnittlig gruppestørrelse i forhold til definert lærertetthet
Røyken kommune bemerker: Gir dette elevene større læringsutbytte ?
Røyken kommune tilslutter seg KS sitt synspunkt om at lærertetthet er et lite treffsikkert virkemiddel for å øke læringsresultatene i skolen.
I følge den anerkjente forskningen Norge forholder seg til, er ikke klassestørrelse det elementet som har betydning for elevens læring, men derimot lærerens kvalitet på opplæringen og egenskaper/kompetanse. Men for å skape en forbedringskultur i lærerens undervisning, er det nødvendig med stadig tilbakemelding/refleksjon over egen praksis /analyser og endringer til det

bedre. Bruk av to lærere vil kunne bidra til faglig utvikling ettersom lærerne i større grad kan få innspill på sitt arbeid fra andre fagpersoner. Dette gjelder både i selve undervisningssituasjonen, men også ved for- og etterarbeid.

Ved å ha for eksempel 30 elever på ungdomstrinnet, hvor arealet i klasserommet er hensyntatt, vil man kunne ha fleksible organiseringsformer ut fra pedagogisk målsetting og elevenes behov. I Kunnskapsløftets fagplaner beskrives arbeidsformer i fagene og i målsettingene defineres hva elevene skal ha kompetanse i, eks. musikk – der elevene faktisk skal musisere. Likeså i for eksempel realfagene der det er praktisk, variert og utforskende metodikk. Dermed må læreren kunne være i stand til å veilede elever og drive undervisning i mindre grupper eller som tolærerssystem/intensivkurs osv. Dette betyr at en klasse på 30 kan ha variert antall lærere gjennom ukene ut fra målsettinger for faget, perioden og behovet for elevene. Og ikke 1 lærer 30 timer i uka. Tilsvarende: 1 lærer pr. 18 elever gjennom hele uken er ikke ensbetydende med at eleven har god læring. En slik ordning vil medføre at man også får ivaretatt behovet for tilpasset opplæring. Røyken kommune frykter at en ensidig fokus på lærertetthet (slik høringen omhandler) vil føre til at kommunen/skolen blir låst i tenkningen om at en klasse på f.eks 18 elever skal ha 1 lærer i enhver undervisningstime og at man dermed tror at det vil sørge for et større læringsutbytte for eleven.

Behov for definert tid til individuelt vurderingsarbeid og regelmessig/strukturert dialog med eleven – kontaktlærer bør ikke ha ansvar for mer enn 15-20 elever

I høringsforslaget er det foreslått som en mulig løsning at gjennomsnittlig gruppestørrelse beregnes med utgangspunkt i elev- og lærertimer til ordinær undervisning. Det foreslås at ordinær undervisning skal omfatte alle timer, unntatt timer til spesialundervisning og undervisning i særskilt norsk. Røyken kommuner mener at det er for snevert å vurdere den ordinære undervisningstiden. For å ta forskning på alvor – tett på – prinsippet – bør det settes søkelys på den tiden lærerne bruker på utviklingsdialog (elev-/vurderingssamtaler), samt oppfølging av barnets faktiske framdrift. Beregningen bør ta hensyn til at kontaktlærer maks skal ha ansvar for maks 15-20 elever, og at det derfor innen årsverket til læreren avsettes tid til strukturerte, systematiske individuelle elevsamtaler minst 6 ganger hvert år hvor forbedringspunkter nedtegnes skriftlig. Videre bør det også medberegnes 3 foreldresamtaler per barn hvert år. Dette er blant annet nødvendig for å oppfylle kravene etter kapittel 3 i forskrift til opplæringsloven vedrørende vurdering og dialog. Dersom kravene her skal kunne oppfylles må det settes en maksimumsgrense på antall elever per kontaktlærer.

Forskning på ledelse generelt fastslår at det er mest hensiktsmessig at en person er personalleder for 15-20 medarbeidere. Både ved personalleidelse og ved ansvar for elever vil mange av de samme hensyn gjøre seg gjeldende. Dette taler også i retning av at kontaktlærere, som ofte har ansvar for enkeltpersoner som krever tett oppfølging, heller ikke bør ha ansvar for grupper på mer enn 15-20 elever.

Behov for å lede "tett på"

Røyken kommune mener det ikke er tilstrekkelig å sette søkelys på lærertettheten i forhold til elevene. Fra KS-rapporten "Kom nærmere" vises det at skoleledelsen har stor effekt i at elevene skal ha optimalt læringsutbytte. Dermed ser kommunen fram til at departementet også ser på den siden av økonomien i skolen.

Røyken kommune har innført ordning hvor avdelingsledere i oppvekstsektoren har 80 %

lederstilling pr. 18 ansatte (ikke årsverk). Dermed kan også leder holde seg oppdatert på praksisfeltet ved å inneha undervisning i for eksempel 20 % stilling. Hensikten med dette er å sørge for kontinuitet og kvalitet/refleksjon over lærerens egen praksis.

Ved å definere lederressurser i oppvekstsektorens vil man kunne oppnå følgende:

- *Forebygge sykefravær ved at skolens personalledere kommer tetter på medarbeiderne, og kan dermed lettere forebygge sykefravær og få sykemeldte raskere tilbake i jobb= til beste for elevene.
- *Elevene opplever mer kontinuitet som følge at behovet for tilfeldige vikarer blir mindre
- *Man sikrer i større grad at all undervisning blir gjennomført av faglig kompetent personell
- *Personalleder observerer praksis og kan dermed lettere danne system for refleksjon over egen praksis som en del av kompetanseutviklingen.

Rekruttering av lærere

Røyken kommune opplever det som utfordrende å rekruttere kvalifiserte lærere. Dette blir særlig utfordrende i årene som kommet ettersom dagens alderssammensetning på lærer i kommunen vil gjøre behovet som rekruttering. I løpet av de neste fem årene vil 57 av lærerne i Røyken kommune ha anledning til å gå av med pensjon. Og hvis det blir definert nasjonal lærertetthet, vil dette gi store utfordringer i forhold til at det da må påregnes betydelig antall årsverk i tillegg

Lovfestet minsteressurs på skole- eller kommunenivå?

Røyken kommunen mener at dersom det imot Røyken kommunes og KS' syn skal lovfestes en minimumsressurs, må dette ligge på kommunenivå. Hensikten med forslaget om økt lærertetthet er å tilrettelegge for god læring. For å kunne oppnå dette må man ha fleksibilitet i organiseringsformer og undervisningsopplegg.

Lærertetthet må gjelde offentlige og private skoler

Dersom krav til minimumsressurs blir lagt på skolenivå bør dette gjelde både for offentlige og private skoler. En annen løsning vil skapt store ulikheter mellom sektorene i rammevilkårene for organiseringen av skole og undervisningen.

Et høyere elevtall i privatskoler vil kunne være et argument for å utløse spesialundervisning som påfører kommunene økte utgifter, siden det er kommunene som betaler for spesialundervisningen i privatskolene.

Økonomiske konsekvenser

Et krav om økt lærertetthet i skolen vil medfører betydelige utgifter for kommunen, hvis den ikke fullfinansieres. Røyken kommunen, i likhet med de fleste andre kommuner, har en stram økonomi. Uten økte bevilgninger fra staten vil større personalkostnader innen oppvekstsektorene måtte finansieres med kutt andre steder i samme sektor eller i andre sektorer. Resultatet kan dermed bli at kravet om økt lærertetthet generelt svekker oppvekstilbudet i kommunen.

For øvrig deler kommunen KS sin bekymring om at selv om en innføring av nasjonal norm for lærertetthet kan fremstå som fullfinansiert i budsjettokumentene, vil det være vanskelig å dokumentere om kommunerammen faktisk er utvidet tilsvarende i statsbudsjettet. Når samlet kommuneramme uansett bestemmes ut fra budsjettmessige hensyn, vil motstykket til en slik øremerket satsing kunne være tilsvarende lavere ramme for frie inntekter.

Merknader til forslaget om å etablere et innføringstilbud til nyankomne minoritetsspråklige elever.

Røyken kommune ønsker velkommen åpning for tilpasset opplæring ut fra nivå mht. minoritetsspråklige elever. Imidlertid må varigheten på tilhørighet til mottaksklasse knyttes opp mot ferdighetene som vises i pålagte statlige kartleggingsprøver og ikke antall måneder. Man vet at det tar 5-7 år for å lære et språk, og forutsetningene for elevene er svært forskjellige. Det har betydning også hvilke språkgruppe man kommer fra, om man er analfabet, om en har samme skriftsystem som Norge etc.

Økonomiske og administrative konsekvenser

I henhold til privatskoleloven § 3-5 er det hjemkommunen eller hjemfylket til eleven som gjør vedtak og dekker utgiftene til spesiell språkopplæring. Dersom privatskoler som følge av lovendringen velger å etablere felles minoritetsklasser for flere kommuner må ikke dette medføre økte skyssutgifter for kommune. Røyken kommunen mener derfor at privatskolene skal dekke kostnadene en slik organisering eventuelt måtte medføre. Et slikt krav bør derfor inntas i loven.

Med vennlig hilsen

Ida Malthe-Sørensen
Leder Oppvekstutvalget

Helga Tharaldsen
Kommunalsjef oppvekst og utdanning